

(המשך מעמוד 15)

הבאה — ותזכה לקדנציה מלאה של ארבע שנים. כמה מן המקורבים היו בטוחים שזוהי כוונתה הכמוסה.

אם תביא גולדה למשבר, תתפרק לא רק הממשלה, אלא גם המערך. ממ"שלה יכולה לקום מחדש, אך המערך יישאר מפורק. גולדה אינה רוצה להיכנס להיסטוריה כמי שפילגה מחדש את "תנועת העבודה", אחרי שדווקא בימיה התאחדו מחדש כל הפלגים שפרשו ממפא"י.

איש לא ידע איזה משני השיקולים ינצח בליבה הרגשני של האשה הקשישה. להתפלל ודעונוק. כל עוד לא יתברר סופית מה רוצה גולדה, היו כל שאר החשבונות חסרי-ערך. נתנה חופשה-הצבעה למפד"ל לפי שעה, נתנה שלמה לורנץ, בעניין על הצעת-החוק של שלמה לורנץ, בעניין

שני עונגי הצלה. לדחיית ההצבעה

היו שני נימוקים — האחד פורמלי, השני מהותי. הנימוק הפורמלי הועלה עליידי ח"כ חיים צדוק. הוא לקח את הצעת-החוק של אורי אבנרי, והפך את הקערה על פיה. אבנרי הגיש את הצעתו כדי לנתק את דרך-הנסיעה של ל"ע. צדוק רצה להשיג תמך באותה הצעה כדי לפתוח דרך-נסיעה לל"ע.

לפי תקנון הכנסת, אין להביא הצעת חוק חדשה, אלא שלושה חודשים אחרי שהכנסת דנה בעניין זה בפעם האחרונה. הכוונה הייתה למנוע העלאת עניין מסויים פעם אחרי פעם, ללא תכלית. כשיחסי הכוחות לא השתנו. טען צדוק: מכיוון שהכנסת הצביעה נגד הצעת אבנרי (בהצבעה המפורסמת, שבה ברחו ל"ע, מפ"ם והליברלים למינון), אין לקיים הצבעה נוספת על אותו עניין אלא אחרי הפגרה.

הרב גורן (מוד דויד בן-גוריון) בכיס של גולדה?

היה זה נימוק מפורק, מכיון שהצעת האזנר הוגשה לפני הצעת אבנרי. אולם מקובל בכנסת לדחות הצבעה אם סיעה אחת דורשת זאת. הדבר מוסכם פחות או יותר בין הסיעות, כמחווה של יחסים תקינים ביניהם, ומשתמשים בו כשיש לאחת המפלגות ועידה ארצית, או אירוע דומה. אולם נוהג זה לא נוצל מעולם על רקע דומה. הנימוק מהותי חשוב ביותר. גולדה תור לה את כל תיקותיה כרב שלמה גורן, שיביא לנשואי הממורים על פי ההלכה. גורן כבר החליט כי האה והאחות לנגר כלל אינם ממזרים, ולצורך זה המציא סייפור מפולפל מאוד. אם ייבחר גורן לרב ראשי, ויכשיר את האה והאחות לנשואין — מה הרעש? ל"ע יכלה רק בקושי להתנגד להנמקה זו. כי אין היא דוגלת בנשואין אורחיים לכל, ובכל נאום על נשוא זה היא מדגישה את הצורך בנשואין דתיים לפי ההלכה? האזנר עצמו התלונן לא פעם על כי הרבנים אינם יותר ליברליים, ואינם מוציאים פיתרון על-פי ההלכה. אם כן, מדוע לשלול מן הרב גורן את האפשרות הזאת? (המשך בעמוד 22)

"מיה יהודי" (ראה הנדון). האמתלה: כבר ניתח פעם חופשה-הצבעה למפד"ל על אותו נושא. כאשר נתקבל החוק בקריאה שנייה, לעומת זאת, נשארה גולדה קשוחה כלפי ל"ע ומפ"ם. אם יצביעו כעת הצעת האזנר, גר, יעופו מן הממשלה, ומפ"ם תעוף מן המערך. אבל גולדה היתה מוכנה לזרוק לשני שותפי-האזנר בלי סוף. דחיית ההצבעה על הצעת-האזנר בלי סוף. אין ספק שראשי מפ"ם ול"ע התפללו בסתר ליבם להצלחת תכסיס זה. אולם לפחות אנשי הל"ע היו נאלצים, בפומבי, להרעיש שמיים וארץ נגד המזימה, שגור עדה להצילם. אחרת היו מחזקים את התדמית השפנית שנוצרה להם אחרי דחיית ההצבעה הראשונה, בהסכמתם. המצב היה כימעט היתולי: ל"ע זעקה חמס נגד הדחייה, שנועדה להציל אותה ואת מפ"ם. ידידיה, ובעיקר מערכת הארץ, מצאו את עצמם במצב היתולי לא פחות: הם התריעו בעת ובעונה אחת נגד דחיית ההצבעה ונגד הקדמת הבחירות.

* אז תהיה בת 78. בן-גוריון פרש מן הממשלה בגיל 76 וחצי.

האם פותח מותו של רסאן כנפאני

מותו של

אורי אבנרי

מאת אורי אבנרי

לא חשתי ברחמים. אבל חשתי כאילו נהרג אדם שהכרתיו מקרוב. למרות שמי עולם לא נפגשנו.

דושיה

היה קיים בנינו דושיה רצוף, בצורה שה משונה למדי. אדם המתעניין בבעייה הפלסטינית. והיבא לבקר בישראל, מגיע בדרך כלל אלי.

מזה לא הרגשתי חדווה מיוחדת כאשר קראתי על הוצאתו להורג של רסאן כנפאני. דובר החזית העממית לשיחור פלסטיני, בביירות.

לא ריחמתי עליו. אדם המשתתף בתיכונן טבח המוני, המתמוגג בפרהסייה למריאה נשים וילדים המתבוססים בדמם — קשה לרחם עליו.

על מילחמת-כנופיות מותר להשיב במילה חמת-כנופיות, לפחות מבחינה מוסרית.

סיפור זה נכתב על-ידי כנפאני בשנת 1958, זמן רב לפני שהצטרף למחנה הפידאיון. הוא נשא את הכותרת "ארץ התפוזים העצובים", והעניק את שמו לספרי-סיפורים שפירסם כנפאני בשנת 1963. הסיפור מסביר במידה רבה את הדחמים שהביאוהו לאחר מכן לעמדה האנטי-ישראלית הקיצונית ביותר ולהפיכתו למנהיג פידאיון קיצוני.

בריתה מעכו

מאת רסאן כנפאני

פחד כוסס בנו. המכונית טיפסה בנשימה קשה על-פני העפר הרטוב. אי-משם הידהדו יריות רחוקות, כאילו בירכונו לשלום. כשהגיעה במרחקים ראש-הניקרה, עמד מה בחוף האוסף הכחול, נעצרה המכונית. הנשים ירדו מבין המיטלטלים וניגשו אל פלח שישב ישיבת-קרסדה בצד הכביש וקלת-תפוזים לפניו. הן נשאו עינים מן את התפוזים, וקול יללותיהן הרטיט באוזנינו. אביך ירד מאצל הנהג והורשית ידו לקבל תפוז. הוא התכונן בו באלם, ואחר-כך פרץ בבכי כתינוק. בראש-הניקרה עמדה המכונית שלנו בין מכוניות רבות אחרות. והגברים מסרו את נשקם לשוטרים שהופקדו שם למטרה זאת. בבוא תורנו ראיתי את הרובים והמקלעים נערמים על השולחנות, ואת תור המשאיות חודר לשטחה של לבנון ומתפתל בפיחולי דרכיה. הרב חק מארץ התפוזים. או פרצתי בבכי גם אני. אמך התבוננה בתפוזי שבידה. בעיני אביך ניצנץ זיוום של כל עצי התפוזים שהשאיר ליהודים, כל אותם עצים טורים בים ובריאים שקנה אחד-אחד. הדמעות זלגו על פניו גם בנוכחות קצין-המשמר. בהגיענו לצידון, לעת ערב, נהיינו פליטים.

כשיצאנו מיפו לעכו לא היה בזה כל טרגדיה. היינו כיוצאים מדי שנה לבידלוי ימי ימיהם בעיר אחרת. בעכו עברו עלינו ימים רגילים, שלא היה בהם דבר חורג מן המקובל, ואני אף הפקתי מהם הנאה, לפי שהם השביתוני מן הלימודים. מכל מקום, רק בליל ההתקפה על עכו החלו הדברים להתחזק אטיאט. אור תו לילה עגום ומר עבר עלינו בין שתיקת הגברים ותפילות הנשים. אני ואתה וכל בני-גילנו היינו קטנים מכדי שנבין את הסיפור מתחילתו ועד סופו, אבל באותו לילה השכלנו להבין דברים הרבה. לעת בוקר, שעה שנסוגו היהודים באיזמים וועפים, ניצבה משאית גדולה בפתח ביתנו ולתוכה נזרקו כבנוי עותידיים נחפזות וקרחתניות מיטלטלים וכלי-שינה פשוטים. עמדת שיעון אל קיר הבית העתיק וראיתי את אמך עולה למכונית, אחרי-כך עלתה דודתך, ולבסוף הקטנים. אביך הטיל אותך ואת אחיך על החפצים, ואחר-כך חטפני מסינית ונשאני למעלה ראשו כדי להטילני לתוך כלוב-הברזל של גג הנהג. שם מצאתי את אחי ריאד. ובטרם אברור לעצמי מקום נוח לשבת בו, עקרה המכונית, ועכו היקרה החלה להסתחר מאחורי פייחולי הדרכים העולים אל ראש-הניקרה. יום מעונן היה, וצינה חלפה בגופי. ריאד ישב בשקט רב, רגליו מורמות אל מעקה הכלוב, גבו שעון אל חפצים שונים, ועיניו תלויות בשמיים. אני שייכתי ידי על כרכי והסמכתי פני עליהן. שתקתי. מטעי התפוזים הלפו עליפנינו.

* * *

הדרך מלאה אותנו. אביך נהיה קשיש יותר, ונראה כמי שלא טעם תנומה זמן רב. הוא עמד ברחוב מול המיטלטלים המוטלים על הארץ, ואני דימיתי בליבי שלו נישתי אליו לומר לו דבר-מה היה